

“BÜTÜN BEBEKLER HETEROSEKSÜEL DOĞMUYOR”

Benim Çocuğum Belgeseli Üzerine Söyleşiler

Ece Özbal*
Ebru Eren Deniz**

İçinde yaşadığımız kapitalist toplum, sınıfsal farklılıklar yanında bununla iç içe geçmiş olan etnik/dil farklılıkları, dinî inanç(sızlık), cinsiyete ve cinsel yönelime dayanan kültürel farklılıkları da içinde barındırır. Söz konusu farklılıklar arasındaki asimetrik güç ilişkileri sosyal/kültürel politikalarla yeniden üretilir. Egemen cinsiyet kimliği (“heteroseksüel erkek”) dışında kalanların baskı ve şiddete uğradığı bir toplumsal yaşam söz konusudur. Heteroseksüel kadınların da ikincil konumda olduğu toplumsal yaşamın birçok alanından dışlandığı bu ortam, heteroseksüel olmayanlar açısından adeta “cehennem” olarak tanımlanabilir. Cinsiyet kimliği açısından devlet, karşı cinsiyete cinsel ilgi ve yönelim duymamanın, yani heteroseksüelliğin “normal” olduğu, diğer tüm cinsel yönelimlerin ve cinsel kimliklerin en azından “anormal” (sıklıkla hastalık, sapıklık vb.) olduğu yönündeki düşünce ve normları egemen kılar ve bunun sürekliliğini sağlar.

Heteronormatif toplum olarak nitelendirdiğimiz toplumda yaşam, “doğallaştırılmış”, “idealleştirilmiş” ve “normal” varsayılan heteroseksüel cinsel yönelim doğrultusunda devam eder. Böyle bir toplumda heteroseksüellik dışında kalan cinselliklerin/cinsel hallerin marjinalleştirildiğine, sapkın kategorisine sokulduğuna, görmezden gelindiğine ve baskı ve şiddete maruz

* Ece Özbal, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Ekonomisi ve Planlaması doktora öğrencisi / ece-ozdogan@hotmail.com

** Ebru Eren Deniz, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Ekonomisi ve Planlaması doktora öğrencisi / kemane84@hotmail.com

Eğitim Bilim Toplum Dergisi / Cilt:13 Sayı:50 Bahar: 2015 Sayfa: 227-249

Education Science Society Journal / Volume:13 Issue:50 Spring: 2015 Page: 227-249

birakıldığına tanık oluyoruz. Onları uysallaştırmak, hizaya sokmak üzere her türlü baskı ve şiddetin uygulanması, ataerkil iktidarın sürmesine yöneliktir. Ancak, içinde yaşadığımız heteronormativiteyi çoğu kez fark etmiyoruz çünkü onu içselleştirmiş, normalleştirmiş oluyoruz. Bunun bir sonucu olarak da bu düzenden zarar görenleri hatta ölüme gidenleri göremiyoruz bile. Toplumsal yaşamın her alanında yaşanan bu heteroseksist işleyiş, eğitim sistemi içinde müfredatından okul içi yaşantılara kadar her yerde çocukların yaşamlarını karartmaya devam ediyor.

Heteroseksüelliğin norm olarak kabul edildiği bir toplum, elbette homofobik reaksiyonların da gözlendiği bir toplum oluyor ve toplumsal yaşam içinde eşcinsellere karşı olumsuz duygu ve tutumların gösterildiğine tanık oluyoruz. LGBTİ’ler, yani heteroseksüel olmayan tüm cinsel kimlikler, toplumda egemen olan homofobik anlayış sonucunda eğitimde, sağlıkta ve toplumsal yaşamın bütün alanlarında dezavantajlı duruma düşürülmekte, hatta bazen bundan dolayı ne yazık ki yaşamlarını kaybetmektedirler. LGBTİ hareketinin özellikle son yıllarda güç kazanması verdikleri mücadelelerin bir sonucu olmakla birlikte LGBTİ’lerin daha görünür olmaları ülkemizde nefret suçlarının azalmasına yol açmamış, bu konuda hızlı bir iyileşme pek mümkün olmamıştır.

Sistemin ötekileştirdiği, baskı ve şiddet kullanarak yıldırıldığı, yok etmek için her yolu kullandığı LGBTİ kimliklerin görünür kılınması ve böylece diğer ezilen ve ötekileştirilen kimliklerle birlikte eşitlik ve özgürlük mücadelesi yürütebilmeleri ise kuşkusuz örgütlü olmalarıyla mümkün. Bu çok kolay olmasa da imkânsız değil. KAOS-GL, Pembe Hayatlar ve benzer pek çok örgütten söz edebiliyoruz bugün. Bir de “heteroseksüel doğmayan bebeklerin” anne ve babalarının birbirlerine destek olmak, dayanışmak için kurdukları bir platform var, LİSTAG. Bu anababalar, önce çocuklarını anlamaya çalışmışlar ve birbirleriyle deneyim paylaşmışlar birbirlerine destek olmuşlar. Daha sonra da Can Candan’ın önerisini kabul edip Benim Çocuğum belgeselinde rol almışlar. Son zamanlarda çeşitli festivallerde gösterime giren ve yaygın olarak izlenmeye başlanan Benim Çocuğum Belgeseli, tam da bu heteroseksist sistemi ifşa etme işlevini yerine getiriyor. Anababaların tüm içtenlikleriyle bizimle paylaştıkları deneyimlerinin onları izleyen herkesi bu denli etkileyebilmesi ise, kuşkusuz yönetmenin ustalığını yansıtıyor.¹

“Benim Çocuğum” adlı belgesel filminizde farklı cinsel yönelimler ve ötekileştirilen cinsel kimlikler konusunda, konuya yakın veya uzak pekçok kişiye mesaj veriyorsunuz., Seyirciyi, lgbti’leri ve anababalarını

anlamaya ve konu üzerinde düşünmeye davet ediyorsunuz. Bu, önemli bir katkı ama zor ve uzun bir çalışmanın sonucu. Üstelik toplumun çok da takdir edebileceği bir konu değil. Sizi bu denli zor bir çabaya, bu içerikte bir film çekmeye iten şey neydi?

Can Candan: LGBT, yani, lezbiyen-gay-biseksüel-trans hakları mücadelesini genel olarak bir insan hakları mücadelesi olarak düşünüyorum ve uzun süredir desteklediğim bir mücadeleydi bu. Fakat bu mücadele içinde ailelerin de yer aldığını, böyle bir aile oluşumunun olduğunu Ekim 2010'dan önce bilmiyordum. LİSTAG yani LGBT aileleri İstanbul grubuyla ilk tanışmam Boğaziçi Üniversitesi'nde düzenlenen bir konferansta oldu. Konferansın başlığı "Türkiye'de Trans Kimlikler ve Queer"di ve konferans programını elime aldığımda, bir panelde LGBT'lerin ailelerinin deneyimlerini anlatacağını okudum ve çok ilgimi çekti. Çünkü böyle bir mücadelenin içinde, dediğim gibi, ailelerin olduğunu bilmiyordum. Onları dinlemeye panele gittim. Benim Çocuğum'da izlediğiniz yedi ebeveyn den dördü o panelde yer alıyordu ve sırayla hikâyelerini anlatmaya başladılar. Ben de seyircilerin arasında oturmuş dinlerken bu hikâyelerden çok etkilendiğimi fark ettim ve gözyaşları içinde bu hikâyeleri dinlerken buldum kendimi. Neden bu kadar etkilendiğimi sordum kendime. Yani, niye bu hikâyeler beni bu kadar etkiliyordu? Şunu fark ettim: Yetişkin bir çocuk olarak orada otuyordum. Yani sonuçta hepimizin geçmişimizde, çocukluğumuzda yaşadığımız ortak bir deneyim var bence, o da çocuk olarak ebeveynlerimizle olan ilişkimizdeki kendimiz olma çabamız. İşte bazılarımız bu meseleyi daha az travmatik olarak yaşıyor, bazılarımız daha çok travmatik yaşıyor, ama sonuçta bu hepimizin yaşadığı birşey. Yani kendi olma çabamız ve ailelerimize karşı, ebeveynlerimize karşı verdiğimiz mücadele. Neden bu onlara karşı verilen bir mücadele? Çünkü toplumun ebeveynler üzerinden bize dayattığı bir takım değer yargıları var, bir takım doğrular-yanlışlar var ve biz bunlara karşı kendimiz olma mücadelesi veriyoruz. Dolayısıyla, başka ebeveynlerin deneyimini dinlediğim zaman kendi ebeveynlerimle olan deneyimlerimi düşünmeye başladım ve o deneyimlerle yüzleşmeye başladım. Hikâyeleri dinlerken aynı zamanda orada bir yetişkin olarak ve bir baba olarak otuyordum. Ve, bu hikâyeler beni bir baba olarak etkiledi. Çünkü, ebeveyn olmak ne demektir? Ben nasıl bir ebeveyn olabiliyorum kendi çocuğuma karşı? Bunları bana sorgulatıyordu. Yani, en basitinde, ben bu insanların, bu ebeveynlerin olabildiği kadar bir ebeveyn olabiliyor muyum kendi çocuğuma karşı? Bir de bunu bana sorgulatıyordu. Bunlar işin daha kişisel boyutuydu. Bir yandan da şunu fark ettim: Türkiye gibi insanların LGBT olduğu için öldürüldüğü bir toplumda, homofobinin, transfobinin bu boyutlarda olduğu bir toplumda, bir grup anne-babanın ortaya

çıkıp “benim çocuğum eşcinsel”, “benim çocuğum trans” deyip onların hakları için mücadele etmesi, Türkiye gibi bir toplumda bu deneyimleri dile getirmeleri, kamusal alanda müthiş bir politik müdahaleydi diye düşündüm. Dolayısıyla hem kişisel olarak. hem politik olarak bunları fark ettikten sonra, çok kısa bir sürede, yani o panelin süresi içinde, benim bu konuda bir film yapmam lazım dedim. Bu hikayelerin çok daha fazla insan tarafından duyulması lazımdı. Dolayısıyla benim yola çıkışım bu şekilde oldu. Panelden sonra gidip kendimi tanıttım, böyle böyle dedim, ben sizin hikayelerinizin çok daha geniş kitleler tarafından duyulmasını istiyorum dedim ve sizinle birlikte bir film yapmak istiyorum dedim. Onlar da “biz de bunu bekliyorduk” dediler. O zamandan beri birlikte çalışıyoruz. Müthiş bir işbirliği sonucunda böyle bir film ortaya çıktı.

Belgesel yapmaya arar verdikten sonra bu süreçte kimlerden destek almayı beklediniz? Yani bu süreç nasıl oldu? Mesela siz bugünkü gösterimden sonra yapılan söyleşide, sadece ben yapmadım bunun arkasında çok büyük bir ekip var dediniz ve filmin sonunda bir sürü isim akıyor ekranda dediniz. Bu insanlara nasıl ulaştınız? Tepkileri neler oldu? Yani, belgeselin hazırlanması ve çekimi sürecinde bir zorluk yaşadınız mı? Mesela finansman konusu bile başlı başına bir güçlük oluşturmuş olabilir.

Can Candan: Kısaca şöyle anlatayım. İlk başta, tabii, böyle bir filmi gerçekleştirecek ekibi bir araya getirmek gerekiyordu. Dolayısıyla birlikte çalışmak istediğim arkadaşlara bu filmi teklif ettim. Aynı zamanda da filmde de gördüğünüz aktivist arkadaşlardan Metehan da ekibe dahil oldu. Onu da dahil ettik çünkü aramızda LİSTAG’tan, onları bir nevi film ekibinde temsil eden birisi olması gerekiyordu. O kişi de Metehan’dı. Aynı zamanda Ayşe Çetinbaş ve Gökçe İnce’den oluşan bir yapımcı şirketi olan Surela Film ile birlikte çalışmaya karar verdim. Dört kişilik bir yapımcı kadrosu oluşturduk. Daha sonra annelerden birinin oğlu da yönetmen yardımcısı olarak ekibe dahil oldu. Eşcinsel çocuklardan birisi de ekibe dahil oldu. Daha sonrada şeyi düşünmeye başladık, yani biz bu filmi gerçekleştirebilmek için kimden destek alabiliriz? İlk başta, bir internet sitesi üzerinden kitlesel fonlama kampanyası başlattık. Bir internet sitesi üzerinden projeyi tanıttık ve birkaç ay içinde üç yüzün üzerinde destekçimiz oldu.

Hepsi yurtdışından mı?

Can Candan:Yoo, çoğu Türkiye’den. Ama dünyanın çeşitli ülkelerinden destekler aldık. Bu bizim için bir başlangıç oldu. Böyle bir destek aldıktan sonra kurumsal başvurularda da bulunduk. En büyük destekçilerimiz İsveç Konsolosluğu ve Hollanda Konsolosluğu’ydu. Onların insan hakları fonlarıydı. Daha sonra Uluslararası Af Örgütünden, İngiltere Büyükelçiliğinden de destek aldık. En büyük dört destekçimiz bu kurumlardı. Aynı zamanda da dediğim gibi bu kitlesel fonlama yöntemiyle de destek aldık. Sonuçta biz hedeflediğimiz bütçeyi bence rekor bir sürede toparlayabildik. Ekibi de oluşturduktan sonra, yine bence çok kısa bir sürede filmi bitirebildik.

Politik olarak belirlediğiniz bir hedefiniz var. Böyle söylemişsiniz. Bu hedefe ne kadar ulaştınız? Ya da ulaştınız mı? Hayal kırıklıklarınız oldu mu bu filmi çektikten sonra? Size gelen tepkiler nasıldı?

Can Candan: Yani biz filmin bu kadar insana ulaşabileceğini, bu kadar yayılabileceğini, bu kadar ilgi çekebileceğini, bu kadar destek göreceğini hiç tahmin etmiyorduk. Yani daha küçüktü bizim hedeflerimiz. Ama, işte biz bu filmin yapımı için çalışmaya başladıkça, bitirdikten sonra ve sonra da göstermeye başlayınca gerçekten çok çok olumlu tepkiler aldık ve yani diyebilirim ki bütün aldığımız tepkilerin %99’u çok olumlu tepkilerdi. E yani %1’i de olumsuz tepkiler diyebiliriz. Malum Türkiye’de böyle bir iş yaptığımız zaman bir takım tepkilerin gelmesi gayet doğal. Bekleniyor zaten. Birtakım yerlerden o tepkileri almazsanız demek ki çok da iyi bir iş yapmıyorsunuz demektir. Ama gerçekten bu kadar büyük bir destek göreceğimizi ve filmin bu kadar da iyi karşılanacağını tahmin etmiyorduk. Buralara gelebileceğimizi tahmin etmiyorduk. Yani tabii istiyorduk bunu, böyle bir hedefimizde vardı, ama hani olur mu konusunda, herhalde olmaz bu kadar diye düşünüyorduk.

Bu konuda yeni bir film yapma düşünceniz var mı?

Can Candan: Fikir aşamasında olan yeni projelerim var tabii, ama aynı konuda başka bir film yapmak gibi bir düşüncemiz şu anda yok. Çünkü bu film sonuçta on dört ay önce çıktı ve gösterilmeye başlandı, daha yolu uzun. Dolayısıyla başka bir filme vakit de ayırmak bu aşamada mümkün değil. Herhalde en azından bir sene daha yoğun bir şekilde gösterimler devam edecek. Daha fazla seyirciye ulaşmaya çalışıyoruz. Dolayısıyla yeni bir film projesi yok. Şu anki en büyük amacımız daha da fazla kişiye bu filmi ulaştırabilmek. Daha da fazla kişide bir farkındalık yaratmak. Ve toplumu o şekilde dönüştürmeye devam etmek.

Filmi çekerken yaşadığınız ve unutamadığınız herhangi bir anınız var mı? Aklınızda kalan birini bizimle paylaşır mısınız? Paylaşmak istediğiniz olumlu ya da olumsuz bir olayı, bir tanıklığı dinlemek isteriz.

Can Candan: Yani hani olumsuz olarak daha teknik meseleler geliyor aklıma. Mesela annelerden birinin evinde çekim yapmaya gittik her şeyi hazırladık, saatlerce hazırlık yaptık. Ondan sonra çekime başladığımız zaman evdeki elektrik hatlarında bir sorun vardı ve voltaj oynuyordu sürekli ve ışıklar gidip geliyordu. O çekimi iptal etmek zorunda kaldık ve sil baştan... Başka bir evde çekim yapmak zorunda kaldık. Öyle, yani teknik meseleler daha çok aklımda kalıyor. Unutamadığım daha hani olumlu şeyler anlamında, yani şey, tabii çok etkileyici o filmde de yer alan 2012'deki onur yürüyüşü. O kadar kişinin bir araya gelmesi. Çünkü o yıl bir rekordu. Tabii, o rekor geçen sene üç katına çıktı gezi direnişiyle birlikte. Ama o seneki coşku gerçekten çok müthişti. Bir de filmin çekimi sırasında değil ama filmin galası muhteşimdi. Filmin İstanbul'daki galasını 19 Şubat 2013'te Atlas Sineması'nda yaptık. Pınar Selek'le görüntülü bir telefon bağlantısı kurduk galanın başında ve 500 kişilik salonda 700 kişi vardı. Müthiş bir coşkuyla izlendi film. O çok etkileyiciydi benim için, da güzel bir anıydı. Bir de Diyarbakır'daki galası çok önemliydi benim için. Çünkü LİSTAG daha önce Diyarbakır'a gittiğinde LGBT aileleriyle buluşmak üzere, çok da verimli bir ziyaret olmamıştı. Fakat biz filmle gittiğimizde tıklım tıklım bir salonda zılgıtlar eşliğinde izledik ve o da müthişti benim için. Bir de böyle küçük küçük deneyimler var. Yine filmin gösterimiyle ilgili daha çok. Bu akşam olduğu gibi ebeveynlerin böyle bir paylaşıma gitmesi, gözyaşları içinde, çok güçlü birtakım duyguları, belki özel bir anı, herkesin önünde paylaşımları, LGBT'lerin film gösteriminde ailelerine açılmaları, LGBT'lerin kendi aile bireyleri ile el ele, diz dize ağlayarak filmi izlemeleri... Bu tür deneyimler gerçekten benim için unutamayacağım deneyimlerdi.

Paneli izleyip bu filmi çekmeye karar verdikten sonra sizin hayatınızda ya da bakış açınızda değişiklikler oldu mu? Ailelerle yakınlaşma, dokunmalar, konuşmalar... Bunların size hissettirdikleriyle birlikte düşünürseniz... O günden bu yana bilincinizde, duygularınızda, ilişkilerinizde ne gibi değişimler yaşadınız?

Can Candan: Tabii, yani o günden beri, onlarla ilk tanışmamdan beri, ben sürekli bu ailelerden öğreniyorum. O öğrenme süreci sürekli devam ediyor. Tabii ki, farkındalığım benim de artıyor. Daha iyi ebeveyn nasıl olurum, nasıl olabilirim. Bunun üzerinde kafa yorma konusunda çok öğretici oluyor benim

bu ebeveynlerle geçirdiğim süreçler. Aynı zamanda politik anlamda LGBT hareketinden ve tartışmalardan da çok besleniyorum.

Bir baba olarak ailelere, bu konuda neler söylemek istersiniz?

Can Candan: Bence çocukları rahat bırakmak gerekiyor. Onları özgür bırakmak gerekiyor. Onlara kendileri olabilmeleri için her türlü ortamı yaratmak gerekiyor. Gerçekten, onları kendi beklentilerimizle aşağı çekmememiz gerekiyor. Çünkü onlar bizden çok daha ileriye gidecek insanlar, her anlamda. Dolayısıyla onlara destek olmak bence çok çok önemli. Yani biz doğruyu bilmiyoruz aslında. Bunun farkında olmak önemli bence.

Öğreniyoruz aynı zamanda o çocuklardan.

Can Candan: Öğreniyoruz ve çocuklardan öğrenmeye açık olmak lazım. Onları özgür bırakmak lazım gerçekten. Ama aynı zamanda şeyi de söylemek lazım. Yani hepimizin üzerinde bir vatandaş olarak da, insan olarak da, ebeveyn olarak da Türkiye'deki homofobiye, transfobiye karşı, ayrımcılığa karşı, bu ataerkil düzene, cinsiyetçiliğe karşı, heteronormalliğe karşı vermemiz gereken bir mücadele var. Dolayısıyla herkesin şapkayı önüne koyup düşünmesi lazım. Ben ne yapabilirim? Ben bu ataerkil, cinsiyetçi düzenin neresindeyim? Nasıl tekrar üretiyorum bütün bunları? Yüzleşmemiz gerektiğini düşünüyorum. Bu yüzleşme, tabii umarım başka yüzleşmelere de vesile olur. Sadece bu değil, ama gerçekten kendimizle, toplumla, kabul ettiğimiz roller ve değerlerle yüzleşmeye ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum.

Belki de “Çocuk kimin?” sorusuna da cevap vermek gerekiyor burada. Hani çocuğu sahiplenmekle çocuğu kendisine bırakmak... Aslında çocuk kendisinin midir, yoksa anne-babanın sahip olduğu birşey midir? Belki ailelerin buna da cevap vermesi gerekiyor, bunu da düşünmesi gerekiyor.

Can Candan: İşte ailelerin onu kendisine de sorması gerekiyor. Çocuk kimin? Aynı zamanda ben kiminim sorusunu da getiriyor. Hani ben bir kadın olarak, bir erkek olarak, bir insan olarak ben kime aitim? Ben kendimin miyim? Yoksa işte bu toplumun muyum? Devletin miyim? Annemin-babamın mıyim? Ailemin miyim? Gibi, gibi, gibi...

Bu filme ulaşmak isteyenler olursa nasıl ulaşabilirler?

Can Candan: Şimdi filmin özel gösterimleri devam ediyor. Biz davet edildiğimiz her yere mümkün olabildiği kadar filmle birlikte gitmek istiyoruz. Onun dışında filmin DVD’si çıktı. Aralık ayında piyasaya çıktı. İlk baskısı bitti, ikinci baskıyı yaptık. Şu anda ikinci baskısı raflarda. Dolayısıyla, DVD satılan her yerde, internet dükkânlarında da bulmak mümkün ve tabi DVD’nin rafta kalması çok önemli bizim için. Çünkü rafta filmin görünür olması bizim daha geniş kitlelere ulaşabilmemizin bir yolu. Bunun dışında filmi internet üzerinden izlemek de mümkün. Bunun için de benim önerim ilgilenenlerin filmin internet sitesine gitmeleri. benimcocugumbelgeseli.com. Aynı zamanda facebook’da ve twitter’da da aktifiz. Dolayısıyla bize ulaşmak hem internet üzerinden hem de sosyal medya üzerinden mümkün.

Can Candan’ın öne çıkardığı soruları kendisine soran ana-babalar da var kuşkusuz ve sayıları giderek artıyor. Biz bu ana-babalardan ikisiyle, Murat Akay ve Pınar Özer ile bu ve benzeri soruların yanıtları üzerine söyleştik.

*

Sizi tanımak isteriz. Bize kendinizi kısaca tanıtır mısınız?

Murat Akay: Merhaba diyorum. Ben Ankaralı bir trans erkek babasıyım. Trans erkek, trans kadın ne demek aslında çok bilinmiyor. Trans erkek biyolojik cinsiyeti kadın olup da kendini erkek olarak hisseden ve bu bedeni, ruhsal yapısına uyumlu biçimde değiştirmek isteyen kişiye trans erkek diyorlar. Yani bizim de kızımız olmuştu, ama ergenlik çağından sonra aslında kızımızın olmadığını, ikinci bir oğlumuz olduğunu öğrenmiş olduk. Şu anda bedensel dönüşüm süreçleri devam ediyor. Normal tedavisinde yavaş yavaş yani gözle bile biz onun erkeğe döndüğünü, yüzünden gözlerinden anlayabiliyoruz, değişimi fark ediyoruz. Okulunu bitirdi, üniversiteyi bitirdi çevre mühendisi oldu bu yıl. Bir süreliğine takip edeceğiz. Hem hukuki süreç, hem tıbbi süreç, ameliyatlar, mahkeme kararları, izinler bu aşamadayız.

Bugün siz, Ankara Gökkuşáğı Aileleri Grubu olarak Ankara’da aktif bir mücadele yürütüyorsunuz. LGBTİ’lerin aileleri ile dayanışma ve yardımlaşma ağı oluşturmuş bulunuyorsunuz. Geçmişle bugün arasında sizin açınızdan da konuya bakış anlamında fark vardır sanırım. Çocuğunuzun cinsel yönelimini ilk fark ettiğiniz andan itibaren yaşadıklarınızı, bu konuya ilişkin deneyimlerinizi, duygu ve

düşüncelerinizi merak ediyoruz. Şimdi artık çocuğunuz ile ilişkilerinizi sağlıklı bir biçimde sürdürüyor olsanız da, geçmişe baktığınızda neler görüyorsunuz? Örneğin pişmanlık duyduğunuz, kendinizi affedemediğiniz olaylar hatırlıyor musunuz? Yüzleşme öncesinde ve sonrasındaki duygularınızdan, düşüncelerinizden söz eder misiniz?

Murat Akay: Biz çocuğumuzun eşcinsel olduğunu düşündük, yani lezbiyen çocuğumuz var galiba diye düşündük. Ergenlik çağının başlamasıyla birlikte zaten çocukluğundan beri kadınlara hayrandı. Hatta Özlem Tekin’e 9-10 yaşlarında, ben Özlem Tekin’e aşığım derdi, posterlerini öperdi, sarılırdı, böyle çok büyük bir sevgiyle öperdi. Yani gerçekten aşıktı. Yani ilk aşkı Özlem Tekin’di çocuğumuzun. Herhalde dedik, eşcinsel yani kızımız. Daha sonra ergenlik çağında yine hep kızlara ilgi duydu. Biz yine eşcinsel olduğunu düşünerek, işte ilişkimizi sürdürüyorduk. Yani onun habersiz olup, bizden yarım saatliğine gidiyorum deyip 2-3 saat gelmemesi arkadaşlarıyla buluştuğunda ondan rahatsız oluyorduk. Niye geç geldin falan gibi kızdığımız oluyordu. Biz zaten ayrı yaşıyorduk eşimle o dönemde de, ama ben eve sık sık gidip geldiğim için görüşüyorduk çocuklarla. Yani öyle kırgınlıklarımız oldu. Sen niye yarım saat deyip çıkıyorsun, neredesin bu saate kadar arıyoruz, “geleceğim” diyorsun, gelmiyorsun... Davranışlarıyla ilgili. Yoksa kimliğiyle ya da kadınlara eşcinsel eğilimiyle ilgili bir şeyimiz olmadı, sıkıntımız olmadı. Yani annesi de bu konularda kendini zaten iyi yetiştirmiş bir insandır. Ben de eşcinsellik konusunda toplumun genel ortalamasının üstünde bilgi sahibi bir insan olduğum için hiçbir sıkıntım yoktu. Eşcinsel bir kız babası olabilirdim çok rahatlıkla, yani benim için herhangi bir sorun yaratmayacak bir şeydi.

Bu arada çok mutsuzdu çocuğumuz, yani inanılmaz mutsuzdu. Boynu bükük, başı önde, omuzları çökük... Yani, bir büyük depresyon yaşadığını gördük. Bahçelievler’de Emek’te oturuyorlardı annesiyle ve benim arkadaşlarım bile çocuğunu anneye gördük o nasıl, böyle kafasında bir kukuleta var, bilmem ne var, bere var, iki büküm yürüyor diyorlardı. Bir karış surat... Valla dedim, büyük sorunları var. Ne yapalım, inan bilmiyoruz diyorduk ve intiharla birlikte bu gerçekle yüzleştik. Yani şey, o, bedeninden farklı bir cinsiyette olduğundan dolayı rahatsızlık yaşıyormuş. Yani biz, eşcinsel ve mutsuz bir çocuk diyorduk. Daha derindeymiş neden... 8-13 ergenlik çağındaki intihardan sonra gerçekten yüzleştik. İşte acile kaldırılmış. Bana bir sabah telefonu açtığımda mesaj geldi. Hastaneye gittim ve çocuğumuz yaşıyordu. Yani bizim şansımız o, çocuğumuz ölmüş olabilirdi. Yani şimdi çocuğumuzun yönelimi ya da cinsel kimliği nedeniyle dışlayan ya da kabul edemeyen ailelere, “Çocuğunuz ölse daha mı iyi olurdu?” diye ben bir sormak isterim buradan. Yani bizim çocuğumuz, sırf

bu nedenle mutsuz olduğu için, kabul edilmeyeceğini düşündüğü için, yani kendini ucube, yaratık gibi gördüğü için kendine “ucube” diyordu. Kendini tanıyamadığı ve adlandıramadığı için intihar etti. Hayatta kaldı, bizim şansımız o. Yani şu anda çocuğumuz çok sağlıklı, okulunu bitirdi, üniversiteyi bitirdi, çevre mühendisliğini, başta söylemiştim. Yani ben hep, “Yaşayan bir çocuğunuz mu olsun, yoksa arkasından ağladığınız bir çocuğunuz mu olsun?” seçim bu diye düşünüyorum.

İntihar etme nedenini ilk öğrendiğinizde biriyle konuşma, bu durumu paylaşma gibi desteğe ihtiyaç duydunuz mu? Kendinizi ifade edebileceğiniz kişiler oldu mu?

Murat Akay: Şimdi ben, dediğim gibi, yani cinsellik konusunda KAOSGL derneğini bilen bir babaydım. Pembe Hayat kurulduğu dönemde Pembe Hayat kurucularıyla arkadaşlığı olan bir babaydım. Bütün Pembe Hayatın yönetim kurulunu tanıyan bir babaydım. Yani toplumda ne diyelim çok ender görülebilecek kadar eşcinsellik konusunda ufkü geniş bir babaydım. Ben, intihar sürecinden sonra çocuğumun elinden tuttum, gel dedim bir yere gidiyoruz, Pembe Hayat’a götürdüm. Orada Buse’yle el ele tutuşup ağladılar. Ben bunu anlatırken hep ağlıyordum. Böyle inanılmaz bir andır o. Buse’yle el ele tutuşmuş ağlayan bir çocuğum var. “Rahat ol Çağlar” diyorlar, “Bak ne güzel bir ailen var, her şey düzelecek”. Hüngür hüngür ağladı orada benim çocuğum. İşte trans kadın derneğidir orası, ama yani transların var olduğunu orada daha bir genişçe algıladı, gördü onu. Yani o süreçten sonra, zaten işte psikiyatrik danışmanlık başladı. Kendini tanımladığı ve anladığı için yani o, bir “yaratık” olmadığını, bir “ucube” olmadığını anladığı için, kendini tanıdı ve yavaş yavaş doğal görmeye başladı. Kendisinin doğru olduğunu gördü ve üniversite sınavlarına girildi işte lise bitti üniversiteyi kazandı. Antalya’ya gitti. Oradan yatay geçişle İstanbul’a, yani böyle bir süreç yaşadık. Yani biz anne baba olarak belki onun da şanslıydık. Ama buna rağmen, biz çok anlayışlı olduğumuz halde, o kendisini yaşamaya değmeyecek biri olarak gördü ve intihara kalktı. Bizim, böyle özel bir öykümüz var.

Yani belki çocuğum...İntiharı film bölümünde vardı, filmde, Benim Çocuğum’da. Ön izlemede çıkarttırmış bunu, “Söz etmeyelim” dedi. Belki bu konuyu, yani dergide falan kullanacağımız zaman yine bir konuşup sormamız gerekecek. Yani çocuğumuzu, yani intiharı o yaşanmamış bir dilim gibi görüyor hayatında, o onu unutmuş, unutmak istiyor, doğru güzeldir o. Yani yaşama sevinciyle şu anda üniversiteyi bitirdi. Planları var, okulda kalmayı, akademik kariyeri düşünüyor. Bizim öykümüz bu.

Çocuğunuzun okul hayatı nasıldı? Oradaki tepkiler, onun tepkisi, bunları gözleyebildiniz mi?

Murat Akay: Tabii çok sıkıntılı. Şimdi hocaları bilmiyordu, korkuyordu. Hocalarım bunu öğrenirse... Çünkü adı Çağlar değil Çağla'ydı. Kızlık adı, yani çocuğumuz kızdı ve Çağla adını koymuştuk. Kendini Çağlar olarak ve erkek olarak tanıtıyordu bütün çevresinde yakın arkadaşlarına. Hocaları bilmiyordu. Sınavlar asılıyor, orada Çağla yazıyor falan, bir sürü sıkıntı yani orada. Bunu da düşün, yani sınav listesinde Çağla yazıyor senin adın Çağlar mı? Göğüslerini gizliyor, bandajla sarıyor. Trans erkeklerin böyle bir sıkıntısı var. Erkek gibi görünmek için göğüslerini sımsıkı bandajlıyorlar. Yaralar oluyor günlerce, saatlerce bandajla yaşayınca. Hocaların bilmesinden ve kötü tepki vermesinden korkuyordu okulda. Geçen yıl hocalarına açıldı. Aileye zaten annesinin ve benim de genelde söylenmişti. En son benim anneme söylendi. Biraz huysuz bir annem vardır benim, kabul etmeyecek falan diye düşünürken, o da yani olgunlukla karşıladı. Yani şu an bütün aile, annesinin ailesi de çocuğumuzun dramını biliyor ve kabullenmiş durumdalar.

Arkadaş çevresiyle ilişkileri nasıl oldu?

237

Murat Akay: Onun ortaokuldan beri çok güzel çok yakın, yani can iki kız arkadaşı vardı. Hala onlarla çok yakın dostlar. Onlar bana Murat Amca derler, her gördükleri yerde, sokakta da sarılırlar, öperler. Yani onların o arkadaşlığını ben çok güzel buluyorum. Yani hala süren bir arkadaşlığı var. Aşkları oldu bildiğimiz, bilmediğimiz, tanıştığımız, film çekimleri sırasında bir sevgilisi vardı. Yani böyle değişik bir hayatın içindeyiz. Yani önemli olan çocuğumuzun mutlu olması. Bizim tek istediğimiz o. Mutlu ve sağlıklı yaşaması. Tabii bu ameliyatlar falan canımızı sıkıyor, bizi kaygılandırıyor. Ne kadar sağlıklı olacak bu ameliyatlar? İstendiği gibi olacak mı? Çünkü bu ülkede, biliyorsunuz işte, üniversitelerden ayrıldı bu konuda uzman olan hocalar. Yani doğru hocaya ulaşmak, yani gerçi bir bilgi ağları şu an da oluşmuş durumda translar için, internette bloglar, bilgi ağları, bankolar falan var. Ama biz şimdi bunları düşünüyoruz. Yani işin çocuğumuza acı verebilecek tıbbi boyutlarını falan zor süreçleri düşünüp üzülmüyoruz. Yoksa yani çocuğun hiçbir şeyi değişmedi. Bazı anne-babalar... Geçenki toplantıya katılan bir anne var çok olumsuz, çok mutsuz. "Ben nasıl kabul edebilirim kızımın erkek olmasını, yani ölmüş gibi ben bunu nasıl göreyim? Nasıl kabul edeyim?" Bu kadar olumsuz bakarken her şeyi değişecek, yok onun duyguları değişecek, kızdı, duygusaldı, şimdi sert bir erkek olacak, hormonlar bunu yapacak falan filan. Yanlış bilgiden kaynaklanan ön yargıları var insanların. Hormon kullandığı zaman bambaşka

biri olacak benim çocuğum. Doktorumuz, psikiyatrimıza bunu açıklıyor. Hormonlar bunu yapmaz diye, ama anne ve babalarda yanlış dayalı, yanlış bilgiye dayalı ön yargılar var. Yani çocuğumuzda hiçbir değişiklik yok. Yalnızca görünümünde değişiklik var. Sakalları çıkmaya başladı. Belki kemik yapısı biraz daha gelişmeye başladı, yüzündeki, vücudundaki. Yani yaşadığımız süreç bu. Şu anda 6-7 aydır yani hormon tedavisinden sonra giderek bir erkek çocuğa benzeyen bir çocuğumuz var. Ama zaten o hep erkekti. Yani kadın bedeninde doğmuş bir erkek çocuğumuz varmış.

Operasyonu Türkiye’de mi gerçekleşti?

Murat Akay: Daha hiç bir şey olmadı. Biz yalnızca hormon tedavisi alıyoruz. Zaten bu uzun bir süreç. Önce hormon tedavisi ile başlıyor. Psikiyatristlerimiz gözetiminde yaklaşık 1 yıl, 2 yıl süren bir süreçten sonra kesin kararlı mı? Tutarlı mı? Çünkü insanlar şizofrenik vakalarda, belki başka psikiyatrik rahatsızlıklarda, “Ben transım” deme gibi bazı vakalarda. Yani onu denetliyor doktorlar, öyle pat diye hemen yaptık bitti trans ameliyat falan gibi bir süreç değil, yıllara yayılan bir süreç. Önce hormon, birkaç yıl süren bir hormon. Biz daha sürecin başındayız. Operasyonlar sürüyor ilk hormon tedavisi var yalnızca.

Nereden alıyorsunuz bu tedavi desteğini?

Murat Akay: Tıbbi tedaviyi Hacettepe’de bizim aynı zamanda aile grubumuzun danışman hocası olan Koray Hoca ve Hacettepe psikiyatri hocaları takip ediyorlar çocuğumuzu. İşte mahkeme süreci isim değişikliği artı cinsiyet değişimi izni için bir dava açılıyor. En sonunda üçüncü davayla da cinsiyet değişikliği onaylanıyor kayda giriyor.

Hem tıbbi hem hukuki bir süreç var ve bu, uzun bir zaman alıyor değil mi?

Murat Akay: Tabii çok, böyle çok yorucu bizim sürecimiz. Trans çocukların süreçleri yorucu, yani devletle çok yüz göz oluyoruz. Oysa eşcinsel çocukları olan ailelerin hiçbir sıkıntıları yok. Bu dünyada onlar boşuna dert ediyorlar. Yani ben onu özellikle vurgulamak istiyorum. Benim erkek ya da kız bir eşcinsel çocuğum olsaydı gönlünce yaşa derdim ona. Neden zevk alıyorsan hayatı nasıl yaşamak istiyorsan onu yaşarsın çocuğum derdim. Oğlum yada kızım, o senin bileceğin bir şey derdim.

Konuyla yakından ilgilenmiş, trans arkadaşları olmuş ve bugün de mücadele yürüten bir kişi olarak, Türkiye’de cinsel kimliklere cinsel yönelime ilişkin bakış açısının değişim gösterdiğini söyleyebilir misiniz?

Murat Akay: Çok küçük bir ilerleme var ya da çok küçük bir görünürlük artmıştır, fakat bilgisizlik aynı safhadadır. Ne yazık ki, toplum cinselliği konuşmayan cinselliği eğitimin kapsamına sokmayan, bir üreme bilgisini veremeyen, cinsel kimlikle ilgili doğru dürüst cinsellik eğitimi vermeyen ilkokuldan liseye, gebelikten korunma eğitimini bile olay gibi görüp de, çocuklara eğitim vermeyen, ergenlik çağında kulaktan dolma bilgilerle (kulaktan dolma bilgilerinde %90 ı yanlış, yalandır) gelir geçer algıdardır. Bunlarla yaşayan bir toplum da çok zor tabii, belli bir yere ulaşıyoruz. Ailelerle görüşüyoruz. Bir suya atılan taşın dalga dalga yayılması gibi, ama ne yazık ki toplum çok geride, yanlış bilgidен kaynaklı ya “cinsel tercih” deniyor, halen “cinsel yönelim”le “cinsel tercih”in farkını bile ortaya koyamıyoruz. Şu anda bizim ailelerimiz bile başta yanlış kullandı, yani bilgisizlik var, ama tabii eğitim düzeyine bağlı bir şey de değil. Yani bir profesör reddedebilir çocuğunu, dağda bir çoban kabullenebilir çocuğunu, “Allah vergisi” der dindar bir aile kabul eder. Ama başka bir aile, “Sen bize leke sürdün” diyebilir. “Dinimize uymaz” der, dinden yola çıkarak reddeden de olabilir kabul eden de olabilir. Eğitimi çok iyi olup reddeden de olabilir kabul eden de olabilir. Yani bu insana bağlı, onun sevgi dünyasıyla ilgili bir kabullenme diyorum.

Trans bir çocuğun babası olarak yaşamın zorluklarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Murat Akay: Çocuklarımızın zorlukları var. Aileler zorluk çekmiyor, çocuklarımız zorluk çekiyor. Daha kendilerini tanıma sürecinde, ergenlikte başlıyor ve benim çocuğum intihara kalktı. Ben neyim diyor. “Ben günahkar mıyım? Ben suçlu muyum? Ben nasıl bir insanım? Ben ruh hastasıyım, akıl hastasıyım” diyor. Belki, yani “Kadınım ama kendimi erkek gibi görüyorum, günahkârım. Ben bir yaratığım, ben bir ucubeyim” diyor. Çocuklarımız kendilerini tanımlayana kadar o kadar büyük acılar yaşıyorlar ki, pek çok ergen intiharının temelinde belki de bu cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğinden kaynaklanan buhranlar rahatsızlıklar var. Bunu bilmiyoruz biz. Çocuklar bunun için intihar ediyor ergenlikte.

Çoğu kişi de bastırıyor, söylemiyor bu durumu. Söylemeyenler belki de daha fazla. Korkuyorlar, intiharı seçiyorlar. Birçok insan cinsel yönelimini açıklayamadan hayatını sürdürüyor olabilir mi?

Murat Akay: Öğrenmesi zor bir süreç. Yani bir insanın “Ben eşcinselim”i bile anlayabilmesi ergenlik çağının bir aşamasında. Hatta suç olduğu ya da sapkınlık olarak görüldüğü için, “Ben eşcinsel değilim” kaçıışı içerisinde oluyorlar. “Ben eşcinsel değilim, belki bir kız arkadaş bulayım düzelirim.” “Evlenirsen düzelirsin,” ailelerin böyle dayatmaları oluyor. Kendisi de bu yola giriyor, “Evleneyim, belki çoluk çocuk sahibi olursam ben bu sapkınlıktan kurtulurum.” Yani toplum böyle baskılarla kalıplarla, böyle bir cenderenin içinde yaşıyor. Yani bu sırf bizde değil, dünyanın belki pek çok ülkesinde böyle. Biraz daha rahat yaşayan insanlar, toplumlar var. Ama şimdi Fransa’da eşcinsellik yasası kabul edildiğinde toplumun yarısı “Bu sapkınlıktır,” diyerek karşısına dikildi. Her toplumda var ötekileştirme, insanlar çeşitli nedenlerle ötekileştiriliyor. Cinsel kimlik yada cinsel yönelim bu ötekileştirmenin belki de en çok acı vereni oluyor. Örneğin bir etnik kimliği ötekileştirdin mi, orada kocaman grup var, dayanışma içerisinde olabiliyor. Ama siz bir eşcinseli yada transı ötekileştirdiğiniz zaman, o tek başına, öldürebiliyorsunuz. Ya da bir Aleviye, ya da bir Kürt’e ya da etnik kökenden başka bir şeye ideolojik sola, komüniste düşmansanız karşınızda büyük bir grup bulabiliyorsunuz, dayanışma içerisinde olabiliyor öteki. Saklanabiliyor ya da asimile olabiliyor. Ama cinsel yönelim günahkâr, suç hedefisiniz öldürüleceksiniz yani sizin için ölüm fetvası veriliyor. İran’da bugün eşcinseller idam ediliyor. Eşcinsellik yok İran’da, ama zorunlu translık var İran’da. Bu çok garip bir şeydir, yani devlet transların kadın olma ameliyatlarının ücretlerini ödüyor. Yani sağlık sigortası kapsamında bütün eşcinseller zorunlu kadın yapılıyor. İran ideolojisinin ya da yobaz kafanın bakışı da bu, bu konuya. Sen erkekleri seveceksen kadın olacaksın, erkek erkeği sevemez diyor. Oysa kutsal kitapta var eşcinsel aşk, cennette vaat ediliyor. İnsanlar ama bunu bilmiyor.

Sizin LGBTİ’lerin ailelerine önerileriniz nelerdir?

Murat Akay: Öneri derken, şimdi her aile kendi acısını sıkıntısını kendi yaşıyor. Dışarıdan konuşmak kolay, ama somut olarak vereyim, en son toplantımıza katılan bir aile “Hayatta kabul edemem, bu bir hastalık. Düzelir, geçecek. Ben nasıl kızımın erkek olacağını kabul edeyim.” Tümüyle olumsuz ve ret aşamasında bir annemiz var ve “Ben ölürüm” diyor “Kafamı yere sokarım deli olurum. Ben bunu kabul etmiyorum” diyor. Ama iki toplantıya da geldi devam ediyor toplantıya. Yine bir başka aile de, hiç konuşmuyorlar aile içinde, eşcinsel lezbiyen olduğu düşünülüyor kızın ama trans galiba. Büyük bir ihtimalle baba, anne ve ağabey geliyor toplantıya. Çok güzel bir gelişme, iki toplantıya da aynı üçlü geliyor aileden. Ama konu ailede dondurulmuş, hiç bu konuya girilmiyor. Şimdi biz onlara geliştireceksiniz daha kabul aşamasındasınız

diyoruz, ama “Gelin bize sorun” diyorlar “O kadar kolay mı?” diyor, ama haklılar hazırlanmak istiyoruz diyor bu aile. Ama “Kolay mı?” diyor, haklılar. Dedğim gibi sevgiyle bakacağız ve bilgileneceğiz. Cinsellik, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği ve eşcinselliğin ya da trans kimliğin bir hastalık olmadığını bileceksiniz, öğreneceksiniz ve ondan sonra doğru bakacaksınız konuya, sorunu doğru saptayacaksınız. Sorun olmadığını göreceğiz o zaman, sorunu doğru saptıyorsak sorun kalmıyor zaten, Çözüm nedir? Çocukla aynı ilişkileri, aynı sevgi ilişkilerini sürdürmek, başka bir yolu yok, sevgi ve anlayış. Çocuk orada kendini tanıyor. Kararını veriyor, ben şuyum diyor. “Ben eşcinselim” ya da “Transım” ya da “Erkekken ben kadını” ya da “Kadınken ben yanlış bedendeyim, erkeğim” diyor. Pınar’ın kızının, Ela’nın dediği gibi, “Bedenim başka, ruhum başka” ifadesi bu. Pınar’ın kızı 16 yaşında. Çocuğun önce kendine açılması, söylemesi, kabullenmesi gerekiyor. Çocuk kabullenince açılıyor. Buna “açılma” diyoruz, aileye açılıyor. Bu sefer ailenin kendi ailesine ve çevresine açılma süreci başlıyor. Yani çok kısaca, bir cümleyle geliştirelim derseniz, yine konuşuruz istediğiniz yerde. Şimdi bilgi ve sevgiyle aşılmayacak sorun yok. Bilgi, sevgi, anlayış kendini karşısındakinin yerine koyabilme empati, bunlarla sorun olmadığını görecektir insanlar, yani “Ben tek başıma günlerce, aylarca ağladım,” diyen ailelerimiz var. Pınar Hanım öyle, “Bir başıma ağladım,” diyor. Şu anda Pınar anne, bu bilinçlendirme kavgasının en önündeki annemiz. Bence her zaman sevgi ve bilgiyle, bir sorun olmadığını anlayacak aileler ve çözecek. Mücadelelerimiz devam edecek, film gösterilerimiz, toplantılarımız sürecektir. Sizin bilim ve eğitim çevresinin katkıları sürecektir, aile toplantılarımız sürecektir, gelecekte çok umutluyuz. 3-4 yıl önce “LGBTİ’lerle kaç kişi yürürüz?” diyen aileler, bugün taksimde 100 binlerle yürüyor, yani bir anda sıçrama yapıldı. Güzel şeyler olacak, biz umutsuz değiliz, çok umutluyuz.

Sonuçta bu ilerlemede bir süreç yaptıklarınız, yapacaklarınız sayesinde ilerleyen bir süreç, başka bir dünya tabii ki mümkün.

Murat Akay: Harika söylediniz. Son söz, bizim LGBTİ’lilerin bir sloganı vardır: Ne yalnızız ne yalnızız. Bu son söz olsun.

*

Pınar Hanım, sizi “Benim Çocuğum” isimli belgeselden tanıyoruz. LİSTAG İstanbul aktivistisiniz ve trans kadın annesisiniz. Çocuğunuzun cinsel kimliğini öğrendikten sonra dönüp geçmişe, onunla geçirdiğiniz yıllara baktığınızda, hiç suçluluk duygusuna, pişmanlığa kapıldığınız, bir

olay, bir söz ya da davranış hatırlıyor musunuz? Hani bilseydim baştan, ona böyle davranmazdım gibi şeyler.

Pınar Özer: Suçluluk duygusunu çok iyi hissettim ama benden kaynaklanan bir şey de değildi bu. Direkt toplumdan bana gelen, benim kopyaladığım, annemden, annemin annesinden bana aktardığı, miras yoluyla bize geçen ayıplar, günahlar, yasaklar silsilesi içinde biz lezbiyen, transseksüel, biseksüel yani cinsiyet kimliğiyle cinsel yönelimleri bilmiyorduk. Bir kadın olur bir erkek olur, evlenirler çocuk olur diye biliyorduk. Dolayısıyla ben herkesi suçladım kendimle birlikte, her şeye isyan ettim. Çünkü çocuğum bana, “Ben aslında kızım” dediği an çok büyük şok yaşadım. Daha sonra bilgilendikçe bunun hastalık olmadığını, hormonal eksiklik olmadığını, birilerinin onun kafasını kurcalamadığını, bir şeye heves etmediğini anladım. “Sosyal medyada pek çok vakit harcıyor bu nedenle olabilir,” ya da “Birinden mi bulaştı bu?” diye sorduğum soruların cevabını verdiğimde, kendi üzerimden empati yaptığımda, tecavüze mi uğradı sorusu da geldi, onun incelemelerini de yaptık, doktora da götürdük falan; daha sonra şunu öğrendik, şunu kabullendik: Trans bebek de doğabiliyor, gay bebekler de doğabiliyor, lezbiyen bebekler de doğabiliyor, heteroseksüel bebek de olabilir. Yani çeşitlilik var ama ayıplar, günahlar, yasaklar da var, çoğunluğun kabullendiği şeyi biz de kabullenmişiz. Biz onları hep “öteki” olarak görmüşüz. O nedenle de, ben ve çocuğum çok acı çektik. Nereye kadar? Bilgileninceye kadar.

Bu süreçte hiç desteğe ihtiyaç duydunuz mu? Kendinizi ifade edebileceğiniz kişiler ya da kurumlar oldu mu ?

Pınar Özer: Gerçek bir şey paylaşmam gerekiyorsa, çocuğum bana, “Benim bedenim başka, kendim başka. Ben aslında kızım,” dediği gün ben zaten translığı falan bilmiyordum. Yani “Ruh hastalığıyla karşı karşıya geldi herhalde,” (ben babasıyla ayrılmıştım boşanmıştım) “Babası iyi kopya olamadı,” diye suçlamalara girdim. Daha sonra kendime döndüm, “Ben nerede yanlış yaptım, nereden noksan davrandım da böyle oldu?” diye kendimi suçladım.

Dolayısıyla, çok yerlere girdik çıktık, hani biz bu işi toparlayana kadar. Kendi evladımız, kendi canımız, onun için her şey doğru ve iyi olmalı. Öyleyse de öyle olacak. Önce adaklar da adadım, türbelere de gittim. 1000 tane kelime-i tevhit, 4000 tane okudum, okuttum yapabileceğim her şeyi yaptım, ama hakikaten doktorun söylediği gibi, bazı çocuklar böyle doğar, böyle yaşar, böyle ölür. Ama ben, tabii iki sene çok oyalandım, çok para harcadım, benim para harcamam benim vakit harcamam önemli değil, çocuğumun geçiş

sürecini uzattım ona işkence ettim. Onun için çok rahatsız oldum. Bilseydim ki transseksüel bebeğim de olabilir, şok olmazdım. Fakat çok ilginç, kimseyle bunu paylaşmadım, iki sene sakladım, çünkü ben onu değiştirmeye iki sene vazgeçirmeye uğraştım. Kimseyle paylaşmadım konuşmadım çünkü o bir erkekti, erkek bedenindeydi. “Erkek, adı çıkmasın bu düzelecek yarın evlenecek çoluğa çocuğa karışacak asker olacak,” şöyle olacak böyle olacak... Bir anne olarak benimde hayallerim vardı. Bu esnada konuşacak kimseyi de bulamıyorsunuz, bulayım deseniz de yok bir kütüphaneye gideyim bununla ilgili bir kitap alayım bana rehberlik yapsın diyeceğimiz bir doküman da bulamıyorsunuz, dolayısıyla çok sıkışmışlık vardı. Biz yine 2-3 aile bir araya gelerek bunları aynı duyguları yaşıyor aynı lisanı konuşuyorduk. Yunus Emre’nin söylediği laf çok doğruymuş, aynı duyguları yaşayanlarla iletişim kurmak daha iyi oldu, daha güçlendik. Yani örgütlenmek, birlikte olmak, kuvvetli olmak bizi daha çok yapılandırdı, güçlendirdi. Bu yanlışı topluma anlatmamız gerekiyordu çocuklar aileler daha çok telef olmasınlar.

LGBTİ aileleri ile nasıl bir araya geldiğinizden söz etmiştiniz. Bugün siz LGBTİ aileleri için önemli bir destek oluşturuyorsunuz. Biraz eğitim sürecine değinelim. Okulda neler oldu?

243

Pınar Özer: Tabii transseksüel kadın ya da transseksüel erkek çocukların, gaylerle lezbiyenlerle biseksüellerle bir farkı var: Onların, kendilerini hissettikleri bedene geçişleri için bir geçiş sürecine ihtiyaçları var. Medeni Hukuk’un 40. maddesinde de yükümlülükler var, cinsiyetinizi değiştirmek istiyorsanız o yükümlülükleri yerine getirmeniz gerekiyor. İşte o arada, bir eğitim açığı oluyor. Şimdi benim çocuğum diyor ki “Ben kızım”, ama biyolojik kimliği mavi yani erkek. Mavi nüfus cüzdanı taşıyor, pembe nüfus cüzdanı değil. Şimdi okul diyor ki, “Biz sizin çocuğunuzu okula devam ettiremeyiz. Saçını uzattıramayız, kravat takmak zorunda, ceket pantolon giymek zorunda.” Benim çocuğum da diyor ki, “Hayır, ben kızım. Tuvaletini bile, kızlar tuvaletini kullanamıyor. Ben okumayacağım anne.” diyor. Orada ben çok üzüldüm, çok ağladım. O gün okuldan aldım, tamam alacam okuldan dedim. Çaresiz kaldım. Neden benim çocuğum, herkes gibi eşit haklara sahip değil? Bu geçiş süreciydi. İşte translığı, cinsiyet kimliğinin diğer çocuklardan farklı olması, bir tuvalete gidememesi okul üniformasını giyememesi... Ben çocuğumu okuldan almak zorunda kaldım. Daha derslere girmeden ders dışı şeylerden bile... Ama dedim ki, bunun da bir çaresini bulurum. Gidip açık liseye vereyim, Halk Eğitim Müdürlüğü’ne başvurdum. Dediler ki, “Hanımefendi biz çocukları lise 1’den alıyoruz, lise sondan böyle bir şey yok,” alamayız. Dedim ki, “Benim çocuğum trans, okulda okuyamıyor,

ben çocuğumu okutmak istiyorum kardeşim. Nereye gideceksek gidelim, nereye başvuracaksak başvuralım, ben çocuğumun eğitimi olmasını ve ayakta durmasını istiyorum.” Allem ettik kalem ettik, yazı yazdık, dilekçe yazdık kabul oldu, kayıt oldu. Açık lisede okudu. Beraber oturduk çalıştık, sınavlara hazırlandık. Sınavdan bir gün önce beni bir telaş aldı, çünkü benim çocuğum pembe görünümlü, uzun saçlı, eteği var artık, çorabı var ayakkabısı var hissettiği kimliği. Fakat nüfus cüzdanı mavi, ismini daha değiştirememiş durumdayız. Diyelim ki, o hocaların yerine koyuyoruz kendimizi, diyecekler ki, “Sen kimin yerine giriyorsun?” Ama benim çocuğumun da sınava girmesi lazım, ben çünkü okutmak istiyorum. Benim burada bir çözüm bulmam lazım ve çok hızlı düşünmem lazım. Şimdi transseksüeller iki sene gibi bir süre (bu daha uzun da olabilir daha kısa da olabilir, kişisel ruh yapılarına göre) “toplumsal cinsiyet rollerine uyum sağlamak için” terapilere gidiyorlar. Belli konularda topluma giriş hazırlığı yapıyorlar. Gittim sayın Profesör Şahika Yüksel’den, antetli kağıda, “Transseksüel yapıdadır. Protokol numarasıyla gözlemlenmektedir.” diye kâğıt aldım. Nüfus cüzdanı mavi, onu da koydum bir zarfın içine. Çünkü o çocuklar o kadar utanç duyuyorlar ki onun mavi olmasından ya da pembe olmasından. Kendi kartımı da içine koydum. Çocuğumu da aldım, okula gittik. Bitmedi... Okulun girişinde, burada kadın polis, burada erkek polis güvenlik kontrolü olacak. Çocuklar sınava girecek. Ben kenarda durdum, bakalım benim çocuğum ne yapacak diye. Kızlar bu tarafa kuyruk oldu, erkekler bu tarafa kuyruk oldu. Benim o kızım ortada kaldı. Ben onu çektim gel yavrum, gel kızım diye kızların kuyruğuna koydum. Zaten ona zarfı vermişim sınava girmeden önce, bütün sınav görevlilerini dışarı çıkar kâğıtlarını göster dedim. “Sınav sırasında bana bunları sakın çıkarttırmayın ortalığa, benim dikkatimi dağıtmayın, üzmeyin. Annem de aşağıda zaten.” de çocuğum dedim. Ben de aşağıda. Her sınavda bunu uyguladık. Neden? Çünkü, kanuna göre isim değiştirebilmeniz için 18 yaşını doldurmanız gerekiyor. Ameliyat izni alabilmeniz için 18 yaşını doldurmanız gerekiyor. Bir sürü yükümlülükler var ama o arada o çocuğun eğitimi devam ediyor. Etmeli zaten. Liseyi bitirdik, üniversite sınavında aynısını tatbiki yaptık. İnanır mısınız, ben 3 saat okulun duvarına yapıştım. Bahçede bırakmadılar, hani veliler gürültü yapmasın diye. 3 saat boyunca ağladım ben, ya bir şey derlerse, ya onun dikkatini dağıtırlarsa, ya onu kurcalıyorlarsa, ya dışarı atmak isterlerse? Bu hengâmede 3 saat geçirdik. Sonra sınavı kazandı. Dershane bana çok destek oldu, Uğur Dershanesi. İsmi vermekten de kaçınmıyorum. Dedim “Benim çocuğum transseksüel, ama geçiş dönemini yaşıyor. Ben onu okutmak istiyorum, bana destek olur musunuz? Alır mısınız? Okutur musunuz?” “Evet tabii” dediler. Hakikaten de aldılar. Oradaki hocalarla hep beraber oturduk dedik ki “Devlet okulunu yazalım.” Hayır, o kadar alıngan olurlar ki en ufak

bir bakış, onları ötekileştirme bile onları yıkıyor. Dediler ki “Okul hayatına son verir ve bırakır gelir. Özel okula vereceğiz”. Gücüm yoktu, işte gücümü ayarladım, gideceğiz. Çocuğum dedi ki, “Yok ben bu isimle, katiyen ben okula gitmem daha 18 yaşına da var, mahkeme açamıyorum. O zaman iş yine bana düştü, ne yapacağım, ne yapacağım? Öğrenci işleri dekanlığından randevu aldım gittim dosyalarını da aldım, çocuğumu da aldım dedim ki “Durum böyle, biz bir sene sonra ismi değiştireceğiz. Siz yok dersiniz bu çocuk okula gelmeyecek, ben ne yapacağım?” “Ben” dedi “Rektörü arayım,” rektörü aradı durumu izah etti. Rektörde dedi ki, “Mahkemede alacağı ismi öğrenci kaydı yapalım, hazırlıkta olduğu için çok hocası da gelmeyecek, Öğrenci İşleri O’nu TC Numarasından bilecek. Öyle dedi: “İdare ederiz.” İnanır mısınız, ben üniversiteye giden çocuğumu aynı ilkokul bire götürür gibi, tuttum götürdüm. Güven vererek ona, “Hadi bakalım şöyle böyle,” sınıfına koydum, çıktım. Durdum duramadım “Ne yapıyor acaba?” dedim, geri döndüm. Anahtarımı almış mıyım senden dedim. Onu gözlemledim böyle, böyle oturuyor. Tabii bu yardımlar... Duyarlı arkadaşları da vardı, duyarsız arkadaşları da vardı ama hakikaten hocaları falan hep duyarlıydı. Şimdi üniversite sonda. Televizyon, Sinema okuyor. Pembe kimliğini de aldı geçişini de yaptı. İnşallah sağlık, mutluluk, huzurla yaşamına devam eder.

Çocuğunuzun cinsel kimliğini öğrenmeden önce yakın çevrenizde tanıdığınız LGBTİ var mıydı ?

Pınar Özer: Var. Bülent Ersoy vardı.

Cinsel kimlikler konusunda ne düşünürdünüz, bu konuda ön yargılarınız var mıydı?

Pınar Özer: Ben de herkes gibi, bilmediğim için çok önyargılıyım. Ben şimdi kimseye kızamıyorum. Bilmiyordum ben de. Bilgilendikçe kimseye önyargısız bakmayı öğrendiğimiz gibi, LGBTİ'lere karşı değil ama her türlü ayrımcılığa... Önemli olan insan olmak, bir Ermeni olmak, bir lezbiyen olmak, bir trans olmak, uzun olmak, şişman olmak, kara olmak, imam olmak, kafası açık olmak, kafası kapalı olmak diye bir şeyimiz yok. Biz artık tek bir gözle görmeyi öğrendik. Çocuklarımızın bu iyiliği oldu. Dediğim gibi, ben de ağzımı burkuyordum yani açıkçası. “Neye heves etmişler,” diyordum açıkçası. Ama bilgilendikçe de herkese dilimizin döndüğünce anlatmaya çalışıyoruz.

Bu konudaki çabalarınız gerçekten hayranlık uyandırıyor. Geçmişten günümüze Türkiye toplumunu düşündüğümüzde, cinsel kimliklerle ilgili bakış açısı, bu konuya yaklaşım hakkında ne söyleyebilirsiniz?

Pınar Özer: Çok geçmişe bakmaya gerek yok. Yani şimdi ben kendimi ele alayım. 1961 doğumluyum, annemle babam okur yazar ve meslekleri olan insanlar. Bizim evde “cinsel” lafı, cinsel “seks”, “seksüel”, böyle şeyler çok ayıp, böyle şeyler konuşulmaz. Ben, bu konuşulmaz yerden geldim. Evlendim, “kırmızı kuşakla” evlendim. “Kara kuşak” sahibi oldum, boşandım. Geldim şimdi gökkuşağının altındayım. Yani kuşaklarla aram çok iyi. Hiçbir şey bilmiyordum, ta ki çocuğumla benim bu gelişmem başladı. Ben bir kadın olarak, hangi organım ne işe yararı bilmeden evlendim. Biz çocuklarımızdan öğreniyoruz, bu öyleymiş, bu böyleymiş, bunun da olması gerekiyormuş, bu da böyleymiş diye. Dolayısıyla o transseksüel, heteroseksüel öyle böyle... Ben heteroseksüel olduğumu sonradan öğrendim, psikiyatlardan. Biz öyle “heteroseksüel” bilmiyorduk. Bir kadın olur, bir erkek olur, evlenir çocukları olur, bu kadar. “Biyolojik cinsiyet”in olduğunu da bilmiyorduk, “cinsiyet kimliği”nin ne olduğunu da bilmiyorduk, “cinsel yönelim”in ne olduğunu da bilmiyorduk. Şimdi bu kavramları öğrendik. Benim bir kızım doğdu, bir oğlum doğdu öyle bir şey yok. Yani iki virgül koy, sonra bir nokta at diyoruz. Çünkü biliyoruz ki, önce genital organlara bakılıyor. Bir bebeğiniz oldu, bir kızınız, bir oğlunuz oldu diyorlar. Sonra bir virgül atmamız gerekiyormuş, iki ile beş yaş arasında hissettiğimiz kimliğimiz oluşuyor. “Ben kızım”, “Ben erkeğim” dediğimiz kimliği bedenimize bakarak değil... Ben herkese anlatıyorum. Herkes kendi üzerinden empati yapsın, sen neden kadınsın, sen neden erkeksin annenle çok vakit geçirdiğin için mi? Hormonların, östorojen fazla olduğu için mi? Tacize, tecavüze uğradığın için mi? Ya da sen niye erkek oldun? Sana erkek ol mu dediler? Hayır. Neden? Sen onu öyle hissettiğin için, doğal olarak öyle doğduğun için. Yine bitmiyor, bir bakıyoruz sonra yine bekliyoruz. Çocuğuna yine kendi üzerinden empati yapman gerekiyor. Duygusal olarak, aşkı olarak, nereye “yöneldiği”, neyi “tercih ettiği” değil. “Tercih” lafı kullanıyorlar, biz de kullanıyorduk. Ama çok yanlış. Erkeği mi tercih ediyorsun, kadını mı? Viski mi tercih ediyorsun, kolayı mı? Böyle bir şey yok. Yine kendi üzerimizden empati yapacak olursak, ben heteroseksüelim. İlkokulda ben bir erkek çocuğunu beğeniyordum. Ama bana kimse bu erkek, bunların peşinden koşacaksın demedi, ben sadece oraya yöneldim. Dolayısıyla “cinsel yönelim” diyoruz. Kendi üzerimizden empati yapacak olursak, karşı cinse ilgi duyan birisi kendi cinsine ilgi duyamaz- mesela öpüşemez el ele tutuşamaz, aşk duyamaz. Yani zorla, fantezi olsun diye yapılacak şeyler değil. Artık bu çağda, sağda solda bu bilgileri arayacağımızda, biz de LİSTAG’lı

anne babalar olarak kendimize bunları sorarak empati yaparak aydınlığa çıkarttık.

Peki yakın çevrenizle (anneniz, babanız, kardeşleriniz ve tabii babasının akrabaları) çocuğunuzun farklı bir cinsel kimliğe sahip olduğunu ne zaman ve nasıl paylaştınız?

Pınar Özer: Ben iki sene uğraştıktan sonra nihayetinde doğru bir psikiyatristle tanıştım. Etik bir psikiyatrist, benim paramı almayan, bu konuyu gerçekten biliyormuş. Ben, mesela psikiyatristlerin de uzmanlaştığını, bazı alanlarda uzmanlaştığını bilmiyordum. O nedenle ortalıkta dolanıp durdum. Çok fazla güç ve para harcadım. Bir ortopedist gibi onlar da eğitim alıyorlar cinsellik üzerine “CETAD” (Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği) diye bir yer var, oradan eğitim alıyorlar. Bilseydim gider onlarla görüşürdüm, ama bilmediğim için çok dolaştım. Ben o profesöre gittiğim gün “evet çocuğun transseksüel, bunu kabullen” dediği an işte benim gerçeğim ordaydı. Şok oldum, bir sürü soru sordum ben. Hormonel mi? Tecavüze mi uğradı da? Babası iyi kopya olamadı mı? Ben nerede hata yaptım? Bu çok takıntılı da ondan mı? Doktor hanım sadece baktı ve “ bazı çocuklar böyle doğar, böyle yaşar, böyle ölür” dedi. Çıkarttı beni, ben hastanenin bahçesinde böğüre böğüre ağladım çünkü ben 16 yaşında bir erkek evladımı kaybettim. Zaten gelen giden de “Başın sağolsun,” diyordu. O kadar karanlıktı ki o an benim için. İyi de, bir de on altı yaşında olan her şeyi bilen, senden talepleri olan, istekleri olan bir kızım dünyaya geldi bir anda. Hastanenin, o bankın üzerinde, o an benim annem, babam, patronum, konum, komşum bir sürü millet aklıma geldi. Bir de dedim ki “Ben bunu, bir de onun tarafından düşüneyim dedim: “Ben şimdi kadını, ama ben erkek bedenindeyim.” Sanki böyle demirin içinde gibi. Biz şimdi bunları emzirirken diyoruz ki, “Canım ciğerim ben sana canımı bile veririm.” Eee, benim artık canımı verme zamanımdı o zaman. İki seçenek önüme geldi: Elâlem mi, çocuğum mu? Çünkü biz hep elâlem ne derlerle büyüdük, elâlem ne der diye düşündük. Ayıplar, günahlar, yasaklarla büyüdük. Benim bunu çok sert biçimde yok edebilmem ve çocuğumun ancak bu şekilde yanında yürüyebilmem lazımdı. Dolayısıyla, çok saatler geçirdim o hastanenin bahçesinde. Kalktım ve elâleminde bitirdim. Tak tak tak söyledim aileme. Annem biraz şey yaptı: “Hormonlarını ekleştirin de” falan, bir şeyler dedi. “Hı hı” dedim. Ben o enerjimi milletle uğraşsam, çocuğuma yetiştiremeyeceğim. Bana ne, o beni takip etsin. Kim istemiyorsa beğenmesin, onun çocuğu değil ki benim çocuğum. Elâlemin çocuğu değil ki, benim çocuğum. O kadar gurur duydum ki, çünkü benim çocuğum yalan söylemedi. Kimsenin hayatını gasp etmedi, kimsenin hayatını çalmadı. Bana dedi ki, “Anne bana yardım et”

dedi, o yüzden ben elâlem falan hiç dinlemedim, çünkü benim hayallerimi “elâlemler ne der” çaldı. Çocuklarımın hayallerini çaldırmadım kimseye.

Bu söyledikleriniz, çocuğunuza ve ahlında LGBTİ çocuklara yönelik duygularınızı ve mücadele kararlılığınızı çok güzel yansıtıyor. LGBTİ aileleri için sizinle tanışmak büyük şans olsa gerek. Bu söyleşiyi okuyacak LGBTİ ailelerine önerileriniz nelerdir?

Pınar Özer: Ne diyebilirim? Şimdi, konuyu bilmedikleri için bizleri bulmaları gerekiyor. Bize danışsınlar, kendi tecrübelerimizi aktarabilelim önce. Bir kere, bunu yaşayan aileleri bulmaları lazım. Onların deneyimlerini paylaşmaları lazım, dinlemeleri lazım. İstiyorsa ön yargılı olmaya devam etsin, ama bilerek olsun, konuyu bilerek olsun sadece onu diyorum.

Sizce LGBTİ’lerin Türkiye’de karşılaştığı en önemli tehlike nedir?

Pınar Özer: Nefret söylemleri, nefret cinayetleri. Her ay 10’ un üzerinde, 20’nin üzerinde çocuğumuz öldürülüyor, evden atılıyor. O kadar çok ki, o kadar çok!

Keşke bunlar yaşanmasa değil mi?

Pınar Özer: Biz onu söylüyoruz. Ama hep birlikte benim yapmam, öbür annelerin babaların yapması değil, biz toplum olarak hep birlikte yaparsak... Bir komşumuzun çocuğu da böyle olabilir, çocuğumuza da, öğretmemiz lazım: Senin arkadaşın Ahmet’i de sevebilir, Ayşe’yi de sevebilir. O yüzden herkese sorumluluk düşüyor.

Hep olumsuz anılardan konuştuk. Bu süreçte sizi mutlu eden şeyler de oldu mu? Onlardan söz eder misiniz?

Pınar Özer: Kendimle çok mutlu oldum. İyi ki çocuğumu anlamaya çalıştım, baştan çok zorlandım, ama iyi ki onun eğitim hayatında ben ısrarla yürüdüm. Çocuğumu eğitimsiz bırakmadım, üniversiteyi kazanmasına çok sevindim. Dekanın “Tamam biz yardımcı oluruz” demesine sevindim. Ameliyat olacağı gün o çok heyecanlı, ben çok endişeliyim. Çünkü uzun sürecek bir ameliyattı. Ben onun odasını, yeni doğan ünitesi gibi, pembe balonlarla süsledim. Bebek şekeri yaptım. Kapıyı pembe bebeklerle süsledim her şeyini pembe yaptım. Ondandı sonra o geldi. Ağlıyor... “Anne, artık dönme demeyecekler değil mi bana?” diye soruyor. Dönme demeyecekler!

Ertesi gün doktor geldi ameliyatının başarılı olduğunu söyledi ve ona açtı gösterdi. Ben de kala kaldım! Çocuğumun cinsiyeti değişti, çünkü ben üç sene bir “dış gebelik” yaşadım, o anda kızımı kucakladım. O yüzden çok mutluyum.

LGBTİ aileleri ile bir araya gelmeniz bu döneme mi denk geliyor? Bu buluşmadan söz eder misiniz?

Pınar Özer: 2008 de bir araya geldik. Örgütlenmenin çok büyük faydası var. Herhalde yeni katılan ailelerimiz var. Dertleşiyoruz, bunun yanında toplantılar yapıyoruz, bunun yanında homofobi ile ilgili çalışmalara katılıyoruz. “Yaşayan kütüphaneler”de kitap oluyoruz, üniversitelerde, panellerde söyleşilerde bulunuyoruz. Elimizden geldiğince koşturuyoruz. Yani bir kişi bir kişidir diyoruz. Bilgilendirelim diyoruz. Öyle uğraşıyoruz.

Ekleme istediğiniz bir şey var mı?

Pınar Özer: Benim çocuğum belgeselini alsın izlesin herkes. İzlettirsin bir de. Ön yargılı olmadan önce, bunları bir dinlesin. Okullarda, anaokullarında bile çocuklar kamyonla oynuyor, top oynuyor diye öğretmenler ele alsın. Bir kız çocuğu top oynuyorsa, diğer çocuklar “aaa kız çocuğu top oynuyor” dediklerinde “siz de oynayın” desinler. Bir erkek çocuk kız çocuklarıyla evcilik oynuyorsa “aaa bu Ahmet evcilik oynuyor” dendiği zaman, “siz de evcilik oynayabilirsiniz” demek yetiyor.

Öğretmenler, anlattığı şeyler kadar anlatmadıkları şeylerden de sorumlular. Bazı şeyleri anlatmamak, öğrencilerinin insanları tüm farklılıklarıyla anlamaları yönünde çaba harcamamak ya da ailelerin çocukları anlamalarını sağlamamak, öğretmenleri toplumda yaşanan pek çok olumsuzluğun sorumlusu yapmaz mı?

Pınar Özer: Sorumluyuz... Ben inanıyorum her şey değişecek.

Pınar Özer’in dileğini paylaşıyoruz. Heteronormatif toplum ve eğitim sistemi, röportajda da bahsedildiği gibi küçücük canların yaşamlarını sonlandırmasına ya da bu canların öldürülmesine yol açıyor. Anababalar kadar eğitimcilerin de suç ortaklığı yaptığı bu heteroseksist işleyişi durdurmak, ortadan kaldırmak gerekiyor. Böyle bir süreçte eğitimcilerin, en az anababalar kadar sorumlulukları olduğuna inanıyoruz. Anababalar kadar eğitimciler de, tüm bebeklerin heteroseksüel doğmadığını, heteroseksüelliğin tek “doğal” cinsel yönelim olmadığını bilmeli ve eğitim ortamını cinsel kimliklerini özgürce inşa edildiği ve ifade edildiği ortamlara dönüştürmek üzere mücadele etmelidirler.